

ELŐFIZETÉS

KÖZLÖNY:

Egy évre 24 koron.
Egy hónapra 2 koron.

VIDÉKEK:

Egy évre 24 koron.
Egy hónapra 2 koron.

HIRDETÉSEK:

Az első sor egy sor 20 fillér,
minden további sor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetért
vesszék palotájában.
TELEFON-SZÁM: 33.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, november 25.

Mitrovica és Pristina csapataink kezében van.

Budapest, november 24. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszintér:

Nincs újság.

Olasz hadszintér:

A görzi hídfő ugyan tegnap is az olasz tüzérség és aknavetők tüze alatt állt, de a gyalogsági harcokban szünet következett be, mert olaszok nem támadnak. Annál elkeseredettebben folyt a harc a Monte San Michele körül mindkét oldalon. A hegytől északra nagy olasz haderő délután behatolt állásunkba. Stajer gyalogság és honvédeink ellentámadást intéztek és az ellenséget váltakozó szerencsével folytatott elkeseredett közelharok után teljesen visszavetették. Több magára a Monte San Michelére és a San Martino szakasz ellen intézett támadást az olaszok legsúlyosabb veszteségeivel vertünk vissza. A Monte dei sei Dusi levő hadállásaink ellen megkísérelt támadásokat tüzünkkel azonnal elfojtottuk. Az ellenség aknavetői a Zagoránál levő utelzárás ellen nehéz bombákat dobtak, amelyek mérges gázokat fejlesztettek. A tiroli déli hárvevonalon újra bombázták Riva régi városrészét és a pályaudvart. Egy repülő az Ala-ban levő raktárakra és barakkokra dobott bombát.

Délkeleti hadszintér:

A Driná felső folyásánál a nap csendben telt el. Pribojnál csapataink kiderőszakolták az átkelést a Lím déli partjára. Novibazártól délre a os. és kir. csapatok a montenegrói határ felé nyomulnak elő. Az Ibar völgyében előnyomuló osztrák-magyar csapatok az ellenséget heves harcokkal kiverették a Mitrovicától északkeletre fekvő hadállásaihoz és bevonultak a városba. Hétszáz szerbet, köztük négy tisztet elfogtak. A szerbek Prisztinát is elvesztették. Egy német hadosztály észak felől nyomult be a városba, egy bolgár hadosztály pedig kevéssel több kelet felől hatolt be. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Megélénkült az orosz harctér.

Berlin, november 24. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Lényeges esemény nem történt. Az angol haderő főparancsnoka megkísérelte kétségbe vonni azt a hivatalos német helyreigazítást, hogy a Loos körüli harcokban résztvevő összes német csapatok nem mint angol részről állították hét-nyolc ezer, hanem csak hétszázötvenhárom embert veszítettek. Ilyen kísérletre nincs válaszuk.

Keleti hadszintér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Rigától délkeletre egy Bersemünde felé történt előretörésünk alkalmával, a mely az oroszokat a helységből átmenetileg kiűzte, hat tisztet és hétszáz főnyi legénységet elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk, egyik előretolt őrségünknek Janopolban (Il-

luxtól északra) az oroszok támadása elől vissza kellett vonulnia. Ellentámadásunkkal ismét birtokunkba vettük a majort.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

A helyzet változatlan.

Linsingen tábornak hadcsoportja.

Orosz osztagok előretöréseit Osztrorságtól északkeletre és Dubisoe mellett (a kovel-kovnoi vasutól északra) visszavertük, ötven orosz elfogtunk és három gépfegyvert zsákmányoltunk.

Balkán hadszintér:

Mitrovicát az osztrák-magyar csapatok, Prisztinát pedig a német csapatok elfoglalták. A szerbeket Prisztinától északra a Sitnican túl vetették vissza. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nyolcvannyolc százalékos pótdó.

(Arad város költségelirányzata. — Tíz százalékkal emelkedik a polgárság megterhelése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, november 24

Az Aradi Közlöny tegnapi számban megírta, hogy Kilenyi János főszámvevő elkészítette a város jövő évi költség-elirányzatát. Cikkünkben becsapódtunk arról is, hogy a főszámvevő arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kiadások redukálásával elérhessék azt, hogy a községi pótdó percetje a háborus esztendőben ne emelkedjen túlságosan. Az elirányzat a legszűkebb keretek között mozog és csak a szorosan vett közigazgatási szükségletekre lehetett tekintettel.

A főszámvevő az elirányzat tervezetét ma délután mutatta be egy szűkebb körű bizottságnak, melynek élén a város egyes ügyosztályainak vezetői vettek részt. A főszámvevő előterjesztése szerint, amely az egyes ügyosztályok benyújtott költségelirányzatainak alapult, a községi pótdó kilencven percent lett volna. A bizottság a délutáni ülésen azonban alapos tanulmány tárgyává tette az elirányzat tervezetét minden egyes rovatát és ott, ahol csak lehetett, redukálta a kiadásokat, úgy, hogy az elirányzott kilencven percent helyett, csak nyolcvannyolc százalékosan hozza javaslatba a pótdó kivetését, az elmúlt évi hetvennyolc százalékos pótdóval szemben.

A kiadásokat, a mennyire csak lehetett, redukálta a bizottság és ha a pótdó mégis emelkedik, annak az az oka, hogy a háborus idő a város bevételeinek alapját alaposan meggingatta és emellett a háboru a városra még olyan kiadásokat is rótt, amelyek feltétlen kihatással vannak a jövő évi költségvetés kialakulására. Így például csak a katonai elzárások költségei 85 ezer koronával szaporítják a város kiadásait. A tanítók fizetésének és a nyugdíjnyújtásoknak rendezése ötvenezer koronára emelkedtek. A szegényügyi kiadások is emelkedtek, még pedig a szegényházban az élelmiszerek és a tüszifa árának emelkedése folytán. A közegészségügyi rovatnál szintén emelkedtek a város kiadásai, a fertőtlenítő állomás miatt. Ezeknek a tételeknek emelkedése, ugyyszólván mind a háborunak tulajdonítható. Háborus jótekonyságra a tervezetbe csak a normális kiadásokat vették fel. A tartalékos katonák segélyezésére előirányzott 50.000 korona alégségesnek látszik és a háztartási alapot ezért nem kellett külön megterhelni.

A város bevételeinek viszont csaknem minden egyes rovatánál, de különösen a földhaszon bérleteknél esőkkenés mutatkozik. Ennek oka az, hogy a városi földek bérleti nagy-

rázat valamennyi katonai szolgálatot teljesít és egy másik oka az, hogy a városnak egy köz-
osítra nagy területet kellett átengedni, amelyért
semiféle bért nem fog kapni. Ezek az okok
28.000 koronával csökkentik a város bevételeit.

Mindeneknek ellenére a bizottság, ott ahol
szükségét látta, a beruházásokra is fordított
kisebb összegeket. Így sikerülni fog a kövezési
programot is megvalósítani. A gyalogjárók át-
vezetését 70.000 koronával, a Kasza-utca kera-
máltal való kikövezését 79.000 koronával vették
fel a tervszelvébe, melyben kisebb összegek kiadá-
sokkal benne van a Borona-utca kövezése is és
egyéb ilyen munkálatok.

A bizottság által letárgyalt költségelőrö-
vetet a fővárosvezető a napokban be fogja nyu-
jtani a tanácsnak, hogy azt a jövő héten a
különböző bizottságok és a gazdasági szék
együttműködésével tárgyalás alá veheti és ezután a
város törvényhatóságának december havi köz-
gyűlése elé fog kerülni a város költségvetése.

A németek előretörése Kelet felé.

(A berlin-konstantinápolyi vasut hely-
reállítására. — Szueszt védik az angolok.)

Távtréfi tudósítás.

Kopenhága, november 24.

A Politiken írja: Ha a központi hatalmak
csapatjai teljesen helyreállítják Berlin és Kon-
stantinápoly között a vasúti forgalmat és ezt
minden zavar ellen biztosítani tudják, akkor
ennek kétféle jelentősége lesz: egyrészt tisztán
katonai, másrészt pedig a gazdasági, mert
a vasut segítségével megnyílik a kivitel és
bevitel Kiszásziába. Ezzel azonban még nem
marült ki a központi hatalmak előnye, mert a
berlin-konstantinápolyi vonallal egy sokkal
kiterjedtebb összeköttetés is létesül: Kis- és
Dél-Ázsián keresztül dél felé, Palesztinán át
Egyiptom felé és Mezopotámián át a Perzsa-
tengeröbölben fekvő Basrába és Kuvaitba.
Még a dolgok, amelyekre hónapokkal ezelőtt
még gondolni sem mertek, legközelebb komoly
valósággá válnak. Hogy Konstantinápoly fel-
szabadítása lehetővé tesz egy egyiptomi táma-
dást, ez kétségtelen.

A német lapok már most részletesen fog-
lalkoznak a jövődi perspektívájával. A néme-
tek, akik még a békeidőben kezdték meg a
hagyományos vasut építését, már most előkészülete-
ket tesznek, hogy kihasználhassák ennek az
összeköttetésnek gazdasági és kereskedelmi
hasznát arra az időre, ha majd helyreáll a
béke. Újra meg fog indulni az Orient-expressz
ilyen formában, amely jobban fogja szolgálni
Németország érdekeit, mint a régi.

Az Orient-expressz a háború előtt luxusvo-
nat volt a gazdag turisták, diplomaták és
újságírók szolgálatára. A jövőben azon-
ban más célokat fog szolgálni és ezért nem-
csak elsőosztályú kocsijai lesznek, hanem har-
madik osztályúak is, amelyeket hivatalnokok,
kereskedelmi utazók és kereskedők fognak
használni, hogy Németország számára a Kele-
ten piacot szerezzenek. A német katona mö-
gött ott áll már a német kereskedő és utazó,
készen az indulásra, abban a pillanatban, ami-
dön az utat szabad lesz az út.

Angol előkészületek Szueznél.

Bern, november 24. Anglia min-
dent elkövet Egyiptom védelmére. A
mult héten 90.000 katona érkezett
oda, angolok és ausztrálok vegye-

sen és rövidesen még egyszer ilyen
nagy haderő jön meg. A seregek
Tell-el-Kebirnél állnak Kairó és a
Szuezi-csatorna között. Hatalmas sánc-
árkoktól körülvett táborát állították
föl, melyből vasútvonalak futnak
Kairóba, Alexandriába, Port-Szaidba
és a Szuezi-csatornába. Az angol
flotta nehéz tüzérséget szállított
partra, melyet a csatorna afrikai ré-
széhez irányít.

Amsterdam, november 24. Holland-In-
diába érkezett utasok elbeszélése szerint a
Szuezi-csatornában nagyszámú páncélos parti
ágyúmaszarakok vannak, amiket az angolok
a Dardanelláknál is használnak. Az angolok
Egyiptom védelmére a legnagyobb buzga-
lommal készülnek.

Németország biztos békét akar.

Berlin, november 24. Irányadó német hely-
ről a békekötés dolgában a német állás-
pontról a következőket mondják:

— Ma még békéről beszélni a legnagyobb
tákosatlanságra vall. Nem azért vettük föl a
lábunkhoz vetett kővet, hogy ennyi áldozat
árán jóformán ott végezzük, ahol kezdők. Ha-
tározott és megfontolt célok állnak előttünk.
Amíg ezeket el nem érjük, békéről szó sem
lehet, ha csak ellenfeleink már ma nem akcep-
tálnák összes feltételeinket, ami most még nem
valószínű. Türelem. A játszmát immár csak
mi nyerhetjük meg, de ha nem akarjuk tíz év
mulva előről kezdeni, tökéletes békét kell ki-
verekednünk.

Filippow gárdaezredes „kiürít”

(A gyorskezü orosz közigazgatás. —
Történet 30,000 rubelről.)

Az Aradi Közlöny tudósítja.

Arad, november 24.

Az oroszok állhatatos hajlandósága a lo-
pásra alaposan ismeretes nemcsak a japán
háború sokat emlegetett eseteiből, hanem már
előbből is. Az orosz irodalom bőven megem-
lékezett erről a szép szokásról és Gogol híres
Revizora egyenesen őse a későbbi valóságban
szereplő kőpenicki suszternek. Ismeretlen uton-
módon elveszett vonatok épen nem tartoznak
a ritkaságok közé Oroszországban, egy-egy el-
lopott vasúti mozdony majdnem a sebtolvaj-
lással egyenrangú csekélység. Arról is hal-
lottunk eleget, hogy amíg a japánok Port-
Arturt ostromolták, a vár védői szőrén-száján
elloptak egy egész áruháza: szongorákat, ha-
risnyákat, irógépet, órnát, nikkeledényeket és
szoba berendezéseket válogatás nélkül. Három
nap alatt csak az áruház puzta felái maradtak
meg és ezeket is valószínűleg ellopták volna,
ha nem olyan szilárdan épültek. Legendásan
hangzik, pedig valóban megtörtént, amit Ferenc
József ajándékaról beszélnek: Az uralkodó
valamilyen alkalomból III. Sándor orosz cárnak
hat pompás bábókat mént küldött aján-
dékba. A ménes a telivéreket gondosan utnak
juttította. Idő múltán a cár aláírásával köszönő
levél érkezett a bécsi Burgba. A minden or-
szok cánya udvarias szavában fejezte ki hálá-
ját a „helyes kis csikó” ajándékozásáért. A
hat ménp-ripa ugyanis a különböző orosz
udvari hivatalok kezén egyetlen csisóvá ol-
vadt össze.

Minden orosz tolvajtörténetet felülmul
azonban az az eset, amelyet a Könyv- és Zei-
tung közöl legutóbbi számában. Varsóban ta-
láltak reá a hódító németek erre a kis levél-

váltásra, amelyet nem annyira a tartalma tesz
nevezetessé (hiszen csupán német tulajdon el-
lopásáról, tehát közönséges dologról szól) mint
inkább az a gyorsaság, amellyel ezt a csele-
késéget végezték. Amint ismeretes, az
oroszok a központi hatalmak alattvalóinak
orosz földön levő gyár és iparvállalatait
evakuálták, sőt szívesen elvégezték ezt a
munkát az említett vállalatok bankjeteivel is.
Persze csak azért, hogy az „evakuálás tökéle-
tes legyen”. Az emlegetett esetben egy varsói
német cég gyári vállalkozásának kitéréséről
volt szó. A telepről huszonkilenc kettős vag-
gonnal szállították el mindent Oroszország bel-
sejébe. Azonban a R. és A. S. cégnek még
30.000 rubel letéte is volt a Varsói Keres-
kedelmi Banknál. Eről azólnak a felfedezett
iratok.

Az első irat Filippow gárdaezredes kér-
vénye a városi kormányzóhoz. Az előkelő tiszt
július 20-án azt kéri, hogy adjon a kormányzó
engedélyt az említett bankban található 30.000
rubel letét átvételére, Varsóból elszállítására és
arra, hogy a gyári telepen történt „evakuálás”
költségei ebből az összegből levonhatók legyenek.
Meyer vezérőrnagy varsói rendőrfőnök
ugyanazon napon levélben melegen pártolta a
gárdaezredes kérését. Másnap, július 21-én
Turbin vezérőrnagy varsói kormányzó már ki
is adja a következő engedélyt:

— A rendőrfőnök átirata értelmében meg-
engedem a kérdéses 30.000 rubel rekvirálását.

Erre Meyer vezérőrnagy a varsói rendőr-
főnök sietve kiadta még ugyanazon napon rende-
letét:

— Az első kerület rendőrbírója vegyen
részét a Varsói Kereskedelmi Banknál levő har-
mincezer rubel rekvirálásánál, arról kimerítő
jegyzőkönyvet vegyen fel és az összeget Filip-
pow gárdaezredesnek adja át.

Gyorsaság nem hosszorkányság: a jegyző-
könyvet a kerületi biztos még aznap felvette
és bizonvitja benne, hogy a kérdéses összeget
Moszkvába szállítják át szál a csekély kü-
lörbséggel, hogy 10.000 rubelt készpénzben
Filippow gárdaezredes kezébe kifizettek és
csak 20.000 rubelt küldenek át a moszkvai ál-
lambéztérbe. Az iratesomót Filippow ezredes
sajátkezű írásu nyújtja fejébe. Tízezer ru-
belről szól és július 21-én kelt. És még merje
ezután valaki azt állítani, hogy az orosz bü-
rokrácia lassan és hosszasalmasan dolgozik.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Athén. A Wolff-ügynökség je-
lenti: A görög kormány hajlandó
annyira előzékenységet tanúsítani az
entente hatalmaival szemben, amennyi-
nyire az ország méltóságával és sem-
legességével összeegyeztethető.

Newyork: Parry Sundból jelentik, hogy
a kanadai robbantószergyárak telepén több óriási
robbanás öt hatalmas épületet elpusztított
Minthogy a robbanások mindenütt egyidőben
történtek, nem hiszik, hogy véletlen szorécsét-
lenség történt.

London. A municiósi miniszter teg-
nap egész napon át francia, olasz és
orosz képviselőkkel tanácskozott. Hir-
lik, hogy újra arról van szó, hogy a
szövetségeseket egységes módon lás-
sák el municióval.

Aradi tüzérfőhadnagy naplója.

(Husz napos csata után. — A harmadik Isonzó-csatából. — Olasz gránát, magyar srapnell.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 24.

As Isonzó mentén most perognek le a negyedik nagy offenzíva utócsatározásait. Kevészel a negyedik előtt — még néhány napi lélekzetvételek engedve — viharzott le a harmadik Isonzó-csata. Valamennyi az olaszok rettenetes veszteségeivel ért véget. A harmadik Isonzó-csata nagy mértékű veszteségek ereke a feljegyzések, amelyeket aradi ember: Schätz Béla dr. ügyvéd juttatott el az Aradi Közlönyhöz.

A fiatal ügyvéd, aki a szerb harotérről májusban került át tüzérezredével, amelyben főhadnagyi rangban szolgált, az olasz frontra több alkalommal küldött érdekes részleteket naplójából és az Aradi Közlöny köszönetére a közvetlen és vonzó leírásokból sok újat, érdekességet tudott meg az Isonzó-menti harcokból, katonáink ottani életéből és tüzérségük hatalmas munkájából. Az „aradi tüzérfőhadnagy naplójának” újabb részletei ezek:

A kis kecskeszakállu.

Husz napig tombolt a harc. Husz napig bőven aratott a halál, patakokban folyt a vér. Még mindig nem telt be a keserű pohár. Még mindig dörögnek az ágyuk az Isonzó völgyében, még mindig sivitanak a golyók a sziklafal tetején, még mindig nem adták fel a reményt a hírseregők, hogy immár fél esztendője rendíthetetlenül tartott védelmi vonalunkat áttörjék.

Most más módszerhez fordultak. Nem támadnak az egész fronton, hanem kiszakítanak egy részt, hol jó eredményt várnak, először jól megdolgozzák nehéz tüzérséggel s aztán megrohanják. Megrohanják egyszer, megrohanják kétszer, háromszor... mindég gyöngében, mindég bizonytalanabban s amidőn már nincs elég lelki erejük, hogy elesett bajtársaik holttestein keresztül gázoljanak, szép esendően visszavonulnak árkaikba.

Egy ilyen visszavert támadás után két táján gyalogos fehér rongyot lobogtatva közeledett egy felsőmagyarországi zászlóalj fedezékei felé. Embereinket gyötörte a kíváncsiság, mi a lenét akarhatnak a macskakézelők?

Két óra fegyverzúnetet kértek hallottak eltakarítására. Csakhamar meg is volt az egyszerűség. Hízen csak addig ellenségek ők, ameddig harcognak, ha elől a küzdelem, ettől a szívó a gyűlölet s egy sajátos szomszédos viszony alakul ki, melynek alapelve: Ne bántuk egymást, ha nem muszáj! Azután meg lovagias dolog egy ilyen kérelem teljesítése.

Kis idő múltán a két ellenséges csapat kinyitott fedezékeiből. A mieink járkáltak, főt kerestek, tüst raktak, lábukat melangatták, ruhájukat szárították; a tájánok meg összeszedték jajgató sebesültjeiket, elföldelték halottait. Közben egyes csapatok egész 20-30 lépényire is közeledtek egymáshoz. Diskurálni kezdtek. Odaát akadtak, kik törték a németet, mieink közül pedig néhányan gagyogtak olaszul. Különösen közel merészkedett egy kecskeszakállu, köpös természetű olasz kapitány. Elismeréssel adózott ilyen nemes ellenfél előtt, mint a magyarok Ezredese nevében és megbízásából egy nagy doboz szivart nyújtott az olaszaink között való szétosztás céljából.

Csakhamar élénk eserekeskedés indult meg. A tájánok kezret adtak kóstolóba cigarettáért s így tovább... Ugy el telt a két óra, mint ha két perc lett volna.

— Vissza a fedezékbe! — kiáltott harsány hangon a szakaszparancsnok.

Mindenki elfoglalta a helyét és a makarónievők is eltűntek.

Igaz-e, hogy odaát rut idő járja?

Három fogoly olasz tisztet vezetnek kihallgatás végett generálisunk elé. Elegánsak, mintha látogatásba jönének. Kíváncsian nézgetnek körül, bizonyára nem így képzelték el helyzetünket.

Az első mogorva arcu, nyulánk természetű, bodros haju ifjú, kinek szeméből a gyűlölet tüze lángol. Nem is felel a hozzá intézett kérdésekre, sőt amidőn dandárparancsnokunk az iránt érdeklődik: — Igaz-e, hogy rut idő járja odaát? — elfordul s megvetőleg torzítja el ajakát.

A második nagy veszteségekről, nélkülözésekről panasszkodik, miket a hiányos ruházat és élelmezés folytán kell elszenvedniük. Elmondja, hogy sok a halottjuk, meg sebesültjük, de két annyi a maródt. Nem bírják a hideget. Még mindig rövid esőkabát a felső ruházatuk. Fontos kijelentéseket tesz az újabb támadások irányát illetően.

A harmadik vérbeli táján. Hamar megbarátkozik a körülményekkel. Barátságos az innal. Otthon éri magát. Felelet helyett kérdéseket tesz fel.

— Mi lesz a fizetésünk, milyen lesz a bánásmódunk?

— Bizonyára nem oly jó, mint az orosz tisztéké — felelte a generális.

— Perhé? Hízen mi is becsületünkért küzdünk!

— No meg francia és angol pénzért?

Erre már nincs szava. Leborgasztja fejét, némán néz maga elé. Elvesztik mind a három, minután leadják nekik nézve értékekkel bíró feljegyzéseiket, parancsukat és egyéb irataikat.

Igazuk van! Rut időben, kis kabátban, idegen pénzért nem érdemes meghalni.

Egy ezomaru véletlen.

Reggeli kilenc óra. Az ötág tisztjei reggelhez ülnek össze egy földszagú fedezékben. Párolgó tea a kezében és szeszűk az asztalra, kiki postáját nézegeti. Nyílik az ajtó, belép a napos telefonikus parancsossal a kezében: „A 890-es magaslaton levő ellenséges

gyalogságot erődítési munkálataiban meg kell zavarni.”

— Ne bántuk a legénységet, hadi ácsák tovább földalatti kunyhókat — szól N. K. az ötág leányos arcú szimpatikus hadnagya. — Gyertek mindannyian az ágyuhoz, csináljunk egy elegáns Bedienungot, hízen ugyan gyűis csak néhány lövés leadásáról van szó.

Mindannyian gyermekes örömmel fogadták az indítványt, felugráltak bejáról, siettek ki felé az ágyuhoz.

A reggeli kőd épen felszállóban volt s csak egyes foszlányok szorultak meg a szakadékok mélyén. A cél pompásan látható. A belövés ismereteseek.

Egyikük beirányítja az ágyut. K. F. kadett srapnellt vess a kezébe, battársa ráilleszti a tempir-kulcsot.

Ebben a pillanatban lövés dördült el az ellenséges oldalról. Kis vártatva fölcsikolt két tős robbanás hallik, az egész csoportot kellemetlen szaga néhész füstfelhő takarja be, úgy, hogy egyik sem látja a másikat. Mindenki levegő után kapkod s nem tudja, mi történhetett.

Néhány pillanat alatt elcsúszik a füst s esomoru látvány tárul szemük elé. Szegény jó kriegskamaradunk mozdulatlanul fekszik a földön, melléből sűrűn buzog a vér.

Egy gránát bujt keresztül a Schütz-Schild két tenyérynél nagyságu nyílásán, rá ütődött battársunk kezében levő srapnellra mindkét lövedék explodált s egy éles acéldarab belefuródott K. F. szívébe.

Olyan véletlen, amire nem volt példa a háboru eddigi történetében.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: „Legénybucsu” szenzációs operett vidonság, először.

Péntek: „Legénybucsu”.

Szombat: „Legénybucsu”.

* A színház hírei. A Legénybucsu bemutatója. Soha még olyan lázas készülődés nem volt, mint a csütörtöki premiérré. A Legénybucsu teljesen kézen várja a mai bemutót és előre is megjósolhatjuk a nagy és osztatlan sikert. Az első három előadás az első szereposztás szerint megy, azután a második szereposztás szereplői lépnek fel a sorozatos előadásokban. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 8 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal a Vigaszínház nagyhatásu operettje „A korzó szépe” kerül színpadra, és lesz ennek a pompás operettnek első délutáni előadása. A szereplők mind azok, mint a bemutatónál volt Horváth Miel, Járai B., Ligeti M., Győző, Járai S., Barics, Benkóné, Polgár S. Este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal A legénybucsu nagy operettnek lesz a 3-ik előadása, a 2-ik szereposztás szereplőivel. Előkészületen „Évike”, legújabb vígjáték, a Magyar Színház legújabb műsor darabja „Artatlan Zenuzi”, „Bukai”, „Herczeg k. a.” operett reprizek.

* Sherlock Holmes kalandjai az Apollóban. A legjobb Sherlock Holmes-film nagy tömegeket vonzott ma az Apollóba. Mr. King a szokatlan hangzásu címe ez Apolló szenzációjának, amelyben Sherlock Holmes, a zenília detektív újabb nagyszerű kalandjait láthatjuk. Rendkívül nívós detektívdráma ez, amelyben nem olasz trükkökkel találkozunk, hanem komoly, lángelméjű munka foglalkoztatja a képszemlétünk. A közönség tomboló tetszéssel fogadta az új Sherlock Holmes drámát, amelyet csütörtökön utoljára mutat be az Apolló.

Aradi képviselő Berlin háborús életéről.

— Beszélgetés Tagányi Sándorral. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

Sok tudósítást és nyilatkozatot olvastunk már a lapokban a németországi háborús viszonyokról, azonban azok a megfigyelések, amelyekkel Tagányi Sándor dr. országgyűlési képviselő most a német fővárosból magával hozott, mégis újszerűen hatnak, mert sajátos és eredeti birtalatot is tartalmaznak, azonkívül pedig számos eddig előttünk ismeretlen adatokat is foglalnak magukban.

— Erőszén más viszonyok uralkodnak odakint — mondotta nekünk Tagányi Sándor dr., akit az alkalomból fölkerestünk. — A német fővárosban, ahonnét most jöttem haza, sokkal olcsóbb az élet, mint például Budapesten. Hogy egy példát említsék, a Bristol-szállóban az a dejeuner, amely ez előtt 4 márka 50 pf. volt, ma 5 márka. Amíg nálunk 100—200%-os áremelkedések vannak, addig odakint 15—20%-os emelkedést találunk. Idehaza utonutólag azt halljuk, hogy „persze a német kormány másképpen gondoskodik a lakoságról, mint a magyar.” — Ki kell jelentenem, hogy az hamis beállítás a tényeknek. A német kormány éppen olyan rendelkezéseket hozott ki a közelemből, mint a magyar. Odakint is éppen olyan társulatok működnek a rekvirált élelmiszerek összegyűjtése céljából, mint nálunk. A hiba azonban a mi népünkben, a mi társadalmunkban keresendő. A német nép fegyveres, művelt, iskolázott és szorgalmas tekint a kormány utasításait, mert tudja, hogy a viszonyok csak akkor maradnak meg törhetőnek, csak akkor nyerhetik meg a háborút, ha pontosan betartják a rendelkezéseket. Én semmiféle ellenőrzést nem látam Berlinben, mert arra nincs is szükség odakint. Minden német a legpontosabban betartja a maximális árakat és így fölöslegessé válik bármiféle ellenőrzés. Nálunk ellenben, ha rendelkezés jelenik meg a maximális árkról, az a legtöbb gondja sok embernek, hogy miképpen tudná a rendelkezést kiiktározni. Odakint például egy hústalan és két zsirtalan nap van egy héten. Ezekben a napokban nemcsak a vendéglőkben, hanem a magánházakban sem látni húst, vagy szarvas, vajjal főzött ételt. A németek szigorúan alkalmazkodnak a szabályokhoz. Igen előkelő egyénekként volt alkalmam beszélni a mondottakkal: a németek elkészültek arra, hogy akár három esztendőig is ellentálljanak az antente támadásainak. Őket nem csüggeszt el az a gondolat, hogy esetleg még évekig tart a háború, mert tudják, hogy élethálójuk az, ami most folyik. Éppen ezért takaróskodnak, szorosan élnek, nem használják ki a helyzetet illegális spekulációkra. Ott nem történhetik meg az, amit itt látunk, amikor Arad városának a maximális áron felül kínáltak megvételekre fontos élelmiszereket.

— Németország nem hisinyli le ellenségét. Látja, hogy az angol diplomácia szívesen és a semlegeseket megritkító hazudozásokkal dolgozik, tehát fölkészül a bizonytalan ideig tartó harorra. Jól látják, hogy Anglia milyen gazdasági pressziót fejt ki a semleges országokban. Anglia a semleges államokban valódi kényszerteret látogat és ha például Németország valamely ártatlan árucikkét nagyobb mennyiségben akar egy-egy semleges országból kivenni, rögtön kivételi tilalom lép életbe

arra az árucikkre. Angliának még mindig ilyen befolyása van a semlegesekre.

— De Németország népe még sem csügged, mert ő is tisztában van gazdasági és fizikai erejével. Emberanyagának jellemzésére fölmentem, hogy éppen akkor hirdették a hivatalos plakátok a sorozásokat a 46 évig. Csak 46 évig! Hol ott a mögött Anglia, Franciaország, vagy akár a 170 millió lakosú Oroszország is, amely tudvalegleg már az orosz korosztályokat is hadba szólította.

A Tisza-család a harctéren.

(Tisza Kálmán és Lajos grótok megsebesülése. — Ifj. Sándor János orosz fogságban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 24.

Ahogy a magyar történelem dicső háborus lapjain ott találjuk a hazát védő hősek sorában Tisza István gróf nagyszerű ősrök nevelt, úgy ott látjuk a most folyó világháború lehevesebb, a magyar földet elszíntásával védő seregek ellen harcolni a Tisza-család most élő deliát. Hogy a Tiszák nemcsak a béke idején éltek életüket, tudásukat a hazá felvirágzásáért, alkotmányának, fogainak kiküzdéséért, hanem karddal is sikra szálltak, mikor veszélyben volt a hazá, azt a magyar történelem legnagyobb fejezetében olvashatjuk.

Amikor tavaly augusztusban rátámadt az ellenség az őzóra arra a magyar földre, melynek ezeréves épségét, alkotmányát annyi tudással, rajongással védte a Tisza nemzetség férfiai, elsőként szettek a harctéren a miniszterelnök fivére Tisza Kálmán gróf, a nagyszalontai képviselő, Tisza Lajos gróf, a kosordi királyos földesura és miniszterelnök fia ifjabb Tisza István gróf, aki mint a Vilmos-huszárok őrmestere ment a harctéren a azóta az ellenséggel szemben többször tanúsított hősi magatartásért főhadnaggyá léptették elő. A Tisza nemzetség eddigi dicsőségét gyarapították a harctéren Tisza István miniszterelnök unokaöccsei, Sándor János belügyminiszter vitéz fia, ifj. Sándor János és Béla, akik tizenhárom hónap óta küzdenek heroikus elszántsággal az oroszok ellen. Mindkettőjüket ki is tüntették. És ott harcoltak tizenhárom a Tisza család rokoni szákkal fűzött gróf Bethlenek, akik közül Horváth Mihály magyar dicsőséget hirdető könyve szerint huszonegyen vettek részt a szabadságharcban is.

Hogy a Tisza grófok a harctéren is a leghevesebb fittközetekben, a legveszélyesebb pozíciókban álltak szembe az ellenséggel és a maguk elszántságának példájával lekesítették csapatukat győzelemre, annak köztudomású bizonyossága, hogy amint arról annak idején az egész ország sajtója mély részvétellel írt a nyáron Tisza Lajos gróf, szuszuzus végén pedig Kálmán gróf sebesült meg súlyosan; hónapokon át feküdt belegen Tisza Lajos gróf élet- és halál közt és valóban csakis kivételes erős fizikumának, orvosi gondos kezelésének köszönhető, hogy most már túl van a ve-

szélyen és mielőbbi teljes gyógyulása remélhető.

Tisza Kálmán gróf, aki mint honvédszázados annyi győzelmes harcban tüntette ki magát az ő szalontai huszáriival szuszuzus végén az orosz harctéren sebesült meg súlyosan. Egy merész roham alkalmával került orosz gépfegyverek tűzébe és négy golyó érte, amelyek közül kettő térdkalcsába turódott. A harctérről előbb Lembergbe szállították és miután ott a golyókat kivezdték a testéből, Budapestre szállították, ahol Lumniozer tenár klinikáján heteken át tartó gondos kezelés után állapota annyira javult, hogy most már hazatérhetett fivére: Tisza István gróf miniszterelnök és családja társaságában Csaszódra. Az egész ország reméli, hogy Tisza Kálmán gróf nemsokára teljesen visszanyeri egészségét és ismét dalaasan jelenik meg az ő szalontai huszáriai élén, akik rajongva várják derék és vitéz kapitányukat.

Tisza István gróf miniszterelnök unokaöccse, Sándor János belügyminiszter két ifjú daliás fia is sok vitézi tettel kiváló hőse a világháborúnak. Annál megdöbbentőbb hatása volt annak az egész országon átvillámzó szomorú hírek, hogy egy, a múlt hó végén a bukovinai besszarábiai határon az oroszok elleni csatában ifj. Sándor János zászlós, aki osztonia élén harcolt az ötszörös túlerőben levő orosz sereg ellen, megsebesült és azóta nyomtalanul eltűnt. Nagybátyja és anyja diplomáciai összeköttetések révén minden utatmódot megkísértek, hogy megtudják orosz fogságba került-e és ha igen, hol van ez idő szerint. De sem a Vöröskereszt-irodák, sem a diplomaták kutatásainak nem volt eddig eredménye.

Hogy ennek dacára is remélhető, hogy Sándor János belügyminiszter fia él és orosz fogságban van, azt egy sebesült őrmesternek elbeszéléseiből lehet öröndetes megállapítani, aki ott volt Sándor közelében megsebesülése idejében. Űz az őrmester, akit egy budapesti kórházba szállítottak, — ifjú Sándor János családianak a következőképp mondta el az emlékezetes harc epizódját.

— Egy diadalmas előretörés után hirtelen ötszörös túlerő orosz sereg rontott ránk, melyet nagy tűzesség támogatott. Egyszerre kénytelenek voltunk a ránk szülő srappel, gránát és golyózápor elől egy macsalaton levő lövészárkunkba vonulni. Onnan láttuk, hogy ifjú Sándor János zászlós urat lábán golyó érte, úgy, hogy nem tudott velünk tartani. Annyi okosága és lélekjelenete azonban volt, hogy a golyózápor elől egy hatalmas fa mögött húzódott meg, ahol többé nem érte tűz. Rettentő volt a mi fájdalomunk, hogy nem mehettünk segítségére annak az ifjú vitéznek, aki hősiességeért mindnyájunk rajongott bálványja volt. M'gnyugvással láttuk azonban, hogy sebesülése nem lehetett súlyos, mert volt ereje, hogy azt maga kötözzesse be. És mivel nemsokára csapatostól érkeztek oda az oroszok, bizonyos, hogy mikor később elvertük onnan a muszkákat, tüvé tettük a mi szeretett Sándor János zászlósunkért az egész vidéket, de sehol nyomát nem találtuk. Kétségtelen tehát, hogy fogolyként marokkal vitték az oroszok.

A sebesült szemtanú őrmester előadása után reménykedve bizik a Tisza és Sándor-család, hogy nemsokára biztos, autentikus hír érkezik Oroszországból a fogságba jutott ifj. Sándor Jánosról.

Görögország és Románia elveszett az entente számára.

(Barátságos lépés Athénben. — Nincs görög blokádnak. — Romániára ügyelni kell.)

Távirati tudósítás.

Athén—Szófia, november 24.

Hivatalos görög jelentés szerint az entente athéni követi közös lépést tettek a görög kormánynál. A lépés tárgya a szövetségesek csapatainak kérdése volt. A lépés barátságos jellegű volt.

Nincs angol blokádnak Görögország ellen.

London. A külügyi hivatal közli, hogy az angolok egyetlen görög gőzöst nem foglalnak le, sem a kikötőkben vissza nem tartanak; semmitéle blokádot sem kezdettek és semmitéle blokádnak nincs is érvényben.

A görög-bolgár szerződés.

Bern, november 24. Hivatalos diplomáciai forrásból jelentik, hogy a görög-bolgár meg egyezés perfektnek tekinthető.

Zürich, november 24. A Timesnek jelentik Bukarestből: Savinski, volt szófia orosz követ kijelentette egy újságíróknak, hogy a görög-bolgár szerződésnek csakis kereskedelmi jellege van.

London. A Daily Telegraph jelenté Rómából: Itteni politikai körök meggyőződése az, hogy Görögország és Bulgária között meg egyezés van, a mely szerint Görögország Monasztirt, Dél-Albániát és Kavallát megkapja.

Briand a balkáni akoló apostola.

Krisztília, november 24. Az Aitenposton katonai munkatársa írja: Mikor Briand vette át a francia kormány vezetését, rögtön elterjedt az a hír, hogy ezentúl az entente-államok között Franciaország fogja a vezető szerepet vinni. Delcassénak ezt vetették szemére, hogy akaratát tulságosan alárendelte Grey és Szaszsonov véleményének és ez volt az oka az entente diplomáciai vereségének a Balkánon.

Briand és Gvörgy görög trónörökös között hosszú idő óta igen barátságos a viszony és Briand mindig élénk összeköttetése révén már márciusban értesült arról, hogy Bulgária és Németország között a tavasz elején megtörtént a közeledés, de az entente vezető férfiai ennek dacára azt remélték, hogy Bulgáriát megszerezhetik a maguk részére. Briand ezért a kormány vállalása előtt is heves ellenzéke volt az előző francia kormánynek, francia források szerint ő volt, aki keresztülvitte a francia expedíciós hadsereg szalonikii partraszállását és az ő kezdeményezésére vezetendő vissza ugy Kitchener, mint Denys-Cochin jelenlegi küldetése.

Ugyancsak Briand iniciálta a francia és angol hadvezetőség kiküldötteinnek párisi tartózkodását, a melynek főcélja volt, hogy végre szorosabb együttműködés létesüljön a két szövetséges állam hadvezetőségei között. Ezeknek most legfőbb hivatásuk volna eldönteni, hol szálljanak szembe az entente-oszlopok a központi hatalmak hadseregével, hogy meghozzák a végső döntést.

Az angolok véleménye szerint Kisáziában kellene a döntő küzdelmet folytatni, amely célból az angolok Mezopotámiát, Örményországot és Szíriát akarják idejekorán lefoglalni. A

francia vezérkar ezzel szemben azt mondja, hogy Makedóniában koncentrálhatja kedvező körülmények között az entente haderőit, míg Ázsiában a küzdelem feltétlenül az erők szétforgásolására és elpusztítására fog vezetni.

Briandnak itt az a felfogása, hogy ahhoz, hogy a makedóniai küzdelem az entente javára dőljön el, feltétlenül szükséges jelentékeny haderők összegyűjtése, de annak előfeltétele az is, hogy ugy Görögország, mint Románia az entente mellett fegyveresen lépjen föl. Ez a felfogás adja meg a magyarázatát annak, miért gyakorol az entente éppen most olyan erős nyomást Görögországra és Romániára.

Románia a központi hatalmak győzelmét látja.

Luganó. A Corriere della Sera szerint Bratianu és Ferdinánd király között teljes az egyetértés abban a felfogásban, hogy a központi hatalmak győzelme bizonyos, vagy legalább is több, mint valószínű. Ennél fogva az entente nem lehet elég óvatos Romániával szemben.

Lugano, november 24. Az olasz lapok bukaresti hírei mindig a legmegbízhatatlanabbak voltak az összes balkáni információk között, mert többnyire ellenzéki pártvezérek nyilatkozatait tartalmazzák. Ez az oka aztán, hogy az olasz lapokban egyik nap Romániát ugy tüntetik fel, hogy a háboru küszöbén áll, de már másnap olyan bukaresti táviratok látnak napvilágot, amelyek szerint Románia semmi szin alatt sem lép ki semlegességéből. A legtöbb távirat mégis arról szól, hogy Románia mindaddig várakozni fog az intencióval, amíg a hadviselő felek katonai helyzete egészen nem tisztázódik. Valószínű, hogy ez födi leginkább a valóságot. Hiszen Románia politikájában erre precedensek vannak.

Románia politikáját különben két ellentétes érzélem irányítja: az udvar szimpatiaja Németország iránt és a nép hagyományos hajlandósága a négyesszövetség oldalán. Természetes, hogy ilyen körülmények között a kormány a várakozás álláspontjára helyezkedik. Mikor a német-osztrák-magyar és bolgár csapatok a Duna mentén helyreállították az összeköttetést, arról beszétek, hogy a nyugati hatalmaktól elszigetelt Románia arra kényszerül, hogy vagy közeledjék Oroszországhoz, vagy pedig feltétlenül csatlakozzék a központi hatalmakhoz. Egyik sem történt meg. Sőt az Oroszországgal való esetleges jó viszonyt megzavarták azok a hírek, hogy Oroszország nagy hadsereggel akar átvonulni Románián, másrészt pedig a kormány megafotta azt a hírszót, mintha Magyarország megengedte volna a román gabonás hajóknak, hogy a romániai dunai kikötőkből egyenesen Budapestre mehessenek. Most az hírek, hogy az orosz külügyminiszter kijelentette hivatalosan a pétervári román követnek, hogy Oroszország sohasem gondolt arra, hogy Románia semlegességét megsértse.

A szerencsétlen szerbök iránt nagy a részvét Romániában, ami megnyilvánult abban is, hogy nagy vendégszeretettel fogadták a Romániába menekült tizenegyeser szerbet, a

kiknek munkát is szereztek a mezőgazdaságokban.

A görög nép a németek győzelmében bizik.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Rotterdamból: A Morning Post jelenté Venizeiosz egy angol hiriapirónak ama kérdésére, vajon Görögország az entente ellen fog-e harcolni, a következőket jelentette ki:

— Még tíz nap előtt teihaborodással válaszoltam volna. Most csak annyit mondhatok, hogy nem tudom. Ez a németek tolytonos munkájának tudandó be. A görög nép többsége most arról van meggyőződve, hogy Németország és szövetségesei tognak győzni.

A Dardanella-kudarc és Bagdad elfoglalása.

Konstantinápoly. A Milli Ügyökség jelenté: A brit kormány, hogy a közvélemény figyelmét elterelje a hogy a Dardanella-kudarcot elleplezze, azt a hírt terjeszti, hogy Bagdad elfoglalása küszöbön áll. Angliának nem szabad szem elől tévesztenie, hogy a vállalkozás körül tett minden lépése közelebb hozza az érvényhez.

Olasz hadüzenet Németországnak?

(Elpusztult olasz hajó. — A német hadihajók tevékenysége.)

Távirati tudósítás.

Zürich, november 24.

A római „Italie” jelenté: Az olasz cenzura megengedte a londoni és párisi lapoknak, hogy elküldjék azt a távirati tudósításukat, amely szerint Olaszország a legközelebbi napokban hadat ízen Németországnak.

Lugano. Az olasz nacionalista egyesület rögtöni hadüzenetet követel Németországhoz.

Megtorpedózott olasz gőzös.

Genf, november 24. A Petit Journal jelenté: Az olasz „Bormida” nevű gőzöst a Földközi-tengeren egy ellenséges tengeralattjáró megtorpedózta. Valamennyi utast megmentették.

Elűzött olasz torpedónaszádok.

Athén, november 24. Négy olasz torpedónaszád, amely a délalbániai Chimerába érkezett, az ottani lakosság ellenséges magatartása következtében kénytelen volt gyorsan eltávozni.

Német hajóraj a Keleti-tengeren.

Stockholm, november 24. A „Svenska Dagblad” szerint a Gottland-társaság egyik hajóját feltörtöztette egy német tengeralattjáró. A hajó es alkalmossal észrevette, hogy egy kis német hajóraj északi irányban halad. Ennek a hajórajnak a jelenlétéről később az Aaland-tengerről is küldtek értesítést.

Zürich, november 24. Mint a „Corriere de la Sera” Londonból értesül, a Kattegatban, Anholt és Läsön szigetek között angol és német hadihajókat és számos torpedónaszádot láttak. Azonkívül Svédország délikeleti partvidékén, Halmstadtól száz mérföldnyire egy angol hajóraj feltűnését állapították meg.

Harminchármasok a negyedik Isonzó-csatában.

(Az olasz fronton harcoló vitéz zászlóalj. — Az olaszok pusztítása: = Orosz foglyok harca olaszok ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

I.

A harminchármas gyalogezred híres, hős negyedik zászlóaljának egyik főhadnagya, A. Adolf aradi magániszervizelő, aki az olasz háború megkezdése óta a délnyugati fronton teljesít a vitéz batalion-nál szolgálatot, tegnap tizenhárom nap szabadságra Aradra érkezett. A főhadnagy a zászlóalj legutóbbi harcából a következő érdekes részleteket s epizódokat beszélt el az Aradi Közlöny munkatársának:

— A batalion a délnyugati frontnak egy olv részén harcol, ahol most az olaszokon a háború szokott borsalmán kívül még az elemekkel is rettentő harcot kell vívni. S igazán nehéz meghatározni, mi a szörnyűbb, pusztítóbb, a napokig tartó ágyuzás, gránátzás, az olaszoknak néha napjában hatszor-hétszer megismétlődő rohamja, vagy a lavina, a hóra, a szavakkal le sem írható dermedt hideg, a sziklaomlás.

— Minden jelző elhalványul, ha a batalion magatartását esetelni akarjuk. Viszont a zászlóalj mindegyik közlegénye megérdemelné a legnagyobb kitüntést, olyan kitartással, rendületlen bizalommal, sőt hűvel harcolnak. Erre nézve jellemző, hogy minden baka valóssággal szeretettel ragaszkodik a legelső álláshoz, amelyet saját ásjával ásozott ki, pedig e mögött jól kiépített, kényelmes fedezék: a tulajdonképeni védőállás várakozik rá. A hadviselésre, amely az olasz fronton folyik, jellemző, hogy a mi alig számbavehető veszteségeink mellett az olaszoknak a képzelhető legnagyobb, hangsúlyos, hihetetlenül nagy veszteségeket okozunk. Bakáink ha látják egy-egy olasz támadási kísérlet után állásaink előtt a hullahagyeket, csodáról, isten csapásáról beszélnek. Pedig az egész nem más, mint egy harcmező, meggondolt, jól összetanult csapat nagyszerű vezetés alatti működésének eredménye, aminek csak nagyobb lökéserőt ad az a feneketlen gyűlölet, amellyel bakáink nemzetiségbeli különbséget nélkül viseltek az olasz iránt.

— Ha az olaszok elkezdik az ágyuzást, tudjuk, hogy most ostromra készülnek. Valóságos ostromnak lehet ugyanis nevezni azt a harcot, amely állásaink ellen folyik. Nem mondom, hogy nem kínosak az ágyuzás hosszú órái. Sűrű egymásutánban, szinte egymással versenyezve hullanak a gránátok, egyik ágyu dörgése a másikat nyeli el. S ilyenkor az ember nem tehet semmit, nem mozdulhat, nem védekezhetik, csak meglapul a fedezéke alján a cigarettával, pálinkával narkotizálja magát. Az ágyuzás alatt senki sem mozdul: még a sebesült is némán tűri fájdalmait, mert az olaszban azt a hitet kell kelteni, hogy ágyutűjük hatása, hogy a mi lövészárkainkban már nincs élet.

— Mikor aztán az olaszok kezdnek kiugrani árkaikból, akkor fellélegzünk. Akkor tudjuk, hogy a roham következik, amely már csak izgalmos vadászat. Nyugodtan várjuk őket, megvárjuk míg egész zászlóaljak kint vannak, megvárjuk, hogy harmin-negyven méternyire közeledjenek s csak akkor értesítjük a tüzérséget. Az ágyuk már a legpontosabban

be vannak állítva s megkezdődik az, ami magyarázatát adja az olaszok rettenetes veszteségeinek: a „Sperfeuer”, a negyemterű sáróttűzelés. Tüzérségünk előbb az olaszok háta mögé löv, hogy így elzárja a visszavonulási utukat, aztán mindig közelebb s közelebb feljűk. A tüstel nem engedi őket egy lépésnyit sem hátrálni, hozzá őket felénk, ahol a gyalogsági és gépfegyvertűz, a halál vár rájuk.

— E harcok természetesen hozza magával, hogy foglyokat nem igen ejthetünk. Valóság-gal csellal kell élni az olaszoknak, ravasz fondorlatokkal, hogy valahogy becsalja, belopja magát körénk — fogolyt. Nem lehet azt mondani az olaszokra, hogy rossz katonák, de az minden ténykedésükön látszik, hogy már szörnyű respektusunk van előttük s nem szívesen harcolnak. De az olyan veszteségek mellett, amitők szenvednek, nagyon is érthető. Mi, a déli front tisztjei azt tartjuk, hogy Hófer, amikor az olasz veszteségekről számol be, a világ egyik legszerényebb embere. Inkább több, mint kevesebb az a veszteség, amit az olaszok szenvednek annál, amiről Hófer számol be.

— Érdekes, hogy az olasz foglyokat nem szabad az oroszok közelébe engedni. Köztudomású, hogy az olasz harctér hinterlandjában orosz foglyok dolgoznak utjavításon. Magtörtént, hogy amint az utazólen orosz foglyok dolgoztak, egy olasz fogolysoport haladt el mellettük s valamelyik bersaglieri odakiáltotta az egyik orosznak:

„Szervusz kamerád”.

— Az orosz ezen a sértésen annyira feldühödött, hogy ásjával nekiment az olaszoknak s csak az örök beavatkozása akadályozta meg abban, hogy agyon ne verje.

— Általában az orosz foglyok jóakaratairól valósgos legendák keringenek. Az tény, hogy a legnagyobb mértékben szimpátiáknak s ők is nagyon szimpatizálnak velünk, ellenben nem szívesen viselnek az olaszokat.

— A harminchármas negyedik zászlóaljának lelkesedése a harc kitörése óta egy vonalnyit sem csökkent. A bakák, a tisztok most is ugyanazzal a kedvvel harcolnak, mint mikor az olasz háború kitört s megtiszteltetés számba ment leggyűlöltebb ellenfelünkkel szemben harcolhatni. A zászlóalj vitézségének elismerése az a sok kitüntetés, amelyben tisztok és legénység egyformán részesülnek, habár bizonyos, hogy bőkezűbben osztogatják még a Hinterlandban is a kitüntetéseket, mint az olasz harctéren, ahol a főparancsnokság nagyon szigorúan mérlegeli az érdemeket. De ez még csak értékesebbé teszi a vitézségi érme-

ket, keresztet. Az egész zászlóalj kitüntetésének vesszük azonban, hogy legutóbb parancsnokunkat, a vitéz Viéd Sándor kapitányt az egyik legmagasabb kitüntetésre, a vaskoronarendre terjesztették fel.

Kilencszáz percents jövedelem.

(A kik pénzt keresnek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 24.

Ha valakit érdekel: milyenek is a mi gazdasági viszonyaink, milyen a gazdaságra vágyakozók szelleme, olvassa el a lapokban a Társ és Tízlet rovatokat az apróhirdetések között. Ott lehet megismerni a mi viszonyainkat, a mi pénztelen milliós viszonyainkat, a mi pénztelen milliós vállalkozásainkat, akik 1000 korona tőkére napi 100 koronát garantálnak, akik szabadalmat akarnak értékesíteni 100 koronáért s 10 milliót lehet vele keresni. Itt vonul végig azután az uzsora új, modern, törvényesen szabadalmazott formája. Egy napi figyelés eredménye egyetlen lapban az a négy kirdetés:

MILLIÓS

részvénytársaság kormányzótestületébe 30.000 koronával társat keresek. Szerződésileg biztosítva: tőke kamat, „Tőke, felmondhatom” jelgén kiadóhivatalba.

A roppant előkelő, milliós részvénytársaság „kormányzótestületének 300.000 korona kell. Si essünk, segítsünk a kormányzótestületnek. De itt egy másik hirdető, szintén pont 30.000 korona kell neki:

30.000

korona készpénz társat keresek biztosító társaság régi s garantált nagyjövödelmü vesésképviseletéhez. Jellege: „Nékiülőzhető állás” kiadóhivatalba.

A 30.000 koronáért „nékiülőzhető állás” kapható. A mai időkben sokat érhet egy ilyen nékiülőzhető állás. Talán akadnak is jelentősök tömegesen. De ez még semmi. Tessék kiszámítani, hogy milyen hozamot nyújt az alábbi 4000 korona.

4000

koronával társat keresetek, naponta 100 K. lehet keresni. „Fogócsa” névre. Rákóczi-ut 68. III. emelet 27.

4000 korona befektetése napi 100 korona kereset. Ez a 4000 korona tehát évi 36.500 koronát jövedelmezne, ami csak egy kilencszáz percents kamatozás. Az alábbi következő ajánlás nem szigorúan vett gazdasági, de ebbe a körbe sorozható:

VÁROSI TANÁCSOS

(polgármester helyettes) harminc éves, keresztény, adósságmentes, Budapesthez közel, mielőbb megköszölné. Összjövedelme 70.000 korona. Jövedelbelijénél nem vagyont keres, jelenlegi viszonyoknál fogva mégis csak jómódú család leányát veheti feleségül, kinek előkelő társadalmi pozíciót biztosíthat. Teljes című, bizalommal megirt részletes levelek, belső boríték „Fényes karrier” jelgével, külső boríték a kiadóhivatal címével küldendők.

Nem értjük, Budapestben sincsen egy városi tanácsnoknak 70.000 korona összjövedelme. Hát még Budapest közelében. Ha csak nem panamista a tisztelt ajánlkozó.

Mitrovicát és Prisztinát elvesztették a szerbek.

(Kilencvenegyezer szerb fogoly. — A szerb visszavonulás célja. — Az angol és francia segélycsapatok helyzete.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin—Szófia, nov. 24.

A sajtószállásról jelentik: A mai hivatalos jelentések tudatják, hogy az osztrák-magyar csapatok heves harcokkal birtokukba vették Mitrovicát, a német és bolgár hadoszlopok pedig osztrák-magyar csapatok oldalról behatoltak Prisztinába. Mindkét város még nemrég székhelye volt pár napra a menekülőben levő szerb kormányának. Mitrovica és Prisztina elfoglalásával Szerbiából szerbkezén márosakadélen, Makedon földön levő Prizren, Dibra, Ochrida, Monasztir városok vannak. Szorosabban vett szerb földön, amelynek területe a Kossovopolye egy részére, a Cicavica és Milanovac-Planinákra terjed, már nincs város, csak apró falvak vannak.

Szerbiának november 24-én el kell pusztulni.

Budapest. A Pester Lloyd közli: A Kövess hadsereg szállásáról jelentik: Az utóbbi napokban aránylag sok tiszt került fogságunkba. Száz szerb katonára körülbelül három tiszt esik.

A Montenegró elleni támadásunk szintén előrehalad. Kiderült, hogy a montenegróiak elesett és foglyul esett katonáinkat egyaránt kifosztották. A foglyokat megfosztották ruháiktól, cipőjüktől és dacára a hideg téli időnek, majdnem meztelenül küldték őket az ország belsejébe. A Visegrád környékén előnyomult csapataink teljesen meztelen elesett katonát találtak. Soknak ki volt szurva a szeme. Sok halott már két hete feküdt eltemetetlenül. Az eltemetetteket úgy ásták el, hogy a hullák fejei a földből kilátszottak.

Szombat óta a borzalmas időjárás némiképen javult. Csapataink mindenütt előnyomulnak. A Kövess sereg egyik hadtáposapata Cacsak városában váratlanul értékes zsákmányt talált. Egy főhadnagy a cacsaki takarékpénztárban egy elzárt pánccélajtóra bukkant. A takarékpénztár vezetői kijelentették, hogy ott értéktelen holmik vannak elzárva. A főhadnagy kinyitatta az ajtót és kiderült, hogy nagymennyiségű arany, ezüst és más értéktárgyak vannak ott a bolgrádi állami zálogházából, amelyeket nem tudtak Cacsakból elszállítani. A katonai hatóság tizenegy láda értéktárgyat körülbelül két millió korona értékben lefoglalt.

A szerb foglyok siralmas állapotban vannak. A szerb csapatok éhínség és a hideg miatt borzasztó sokat szenvedtek. A foglyok nagy része titokzatos jóslatról beszél, miszerint Szerbiának november huszonegyedikén el kell pusztulnia (a mi időszámításunk december 8-án.)

A szerbek pusztulása a Kossovopolygyben.

Berlin. A Lokalanzeiger közli: A Daily Telegraph közli: szerb vezérkari tisztek Szalonikibe érkezett leírását a szerbek nyomorúságáról. A Kassovo völgyben borzalmas viszonyok vannak. Szerbia lakosságának több, mint fele oda menekült. Leírhatatlan éhínség uralkodik a szabadulás reménye nélkül, mert a Monasztirba vezető út el van zárva.

Fogságban van a szerb hadsereg egy harmada.

Berlin. A német, osztrák-magyar és bolgár hivatalos jelentések szerint az eddigi szerb offenzíva kilencvenegyezer foglyot eredményezett.

Genf. A párisi Le Journal szerint a szerb sereg egyharmada fogságban van az offenzíva megindulása óta. A megmaradt sereg ugriátszik Albániába húzódik. Az olaszok tegnap újból órjáratokat szállítottak Albániába.

Prilep és Monasztir közt lesz az utolsó csata.

Milanó, november 24. A „Giornale d'Italia” athéni levelezője megerősíti, hogy a szerbek általános visszavonulásban vannak Makedóniában. Az utolsó összeütközést az 50.000 főnyi szerb hadsereg és a bolgárok között Prilep és Monasztir között várják.

Görögország nélkül elveszett a szerb sereg.

London, november 24. A „Times” szerint képtelenség, hogy a szerb csapatok akár Albániában, akár Montenegróban megmaradhassanak, Sarrall tábornoknak és Putnik vajdának egyaránt az a véleménye, hogy ki kell forszírozni, hogy Görögország adjon menedéket, különben a szerb hadseregnek el kell vesznie.

Albánia a szerbek ellen.

Luganó, november 24. A Giornale d'Italia egyik munkatársa beszélgetést folytatott Gavrilo vic szerb követel, aki arról a néhány ezer főnyi szerb hadseregről beszélt, amely már hónapok óta Albániában van. Ennek a hadseregnek két parancsnoka és a csapatok fele a központi hatalmak offenzívájának hírére visszatért Szerbiába, a visszamaradt csapatok pedig azt a feladatot kapták, hogy fődözzék a szerb hadsereg hátát az esetleges albán támadás ellen. A szerb követ kijelentette, hogy a szerb kormány csak hónapokig tartó habozás után határozta el, hogy csapatokat küld Albániába, mert onnan állandóan fenyegették a szerb határt. Ma már ugyan nyugalom van Albániában, azonban a szerbek jól ismerik az ottani bensülötteket és éppen ezért nem bíznak bennük. Az albánok nagyon sok fegyvert és munióit tartanak elrejtve és csak azt a pillanatot várják, hogy a szerbek kitegyék Albániából a lábukat, hogy újra fölkeljenek.

A szerb kormány Szalonikibe megy.

Kopenhága. A szerb hadügyminiszter Szalonikibe érkezett, hogy az emente ottani vezérkarával tárgyaljon a további hadműveletekről.

London, november 24. A Reuter-ügynökség jelenti Athénből: Diplomáciai forrásból vett értesülés szerint a szerb kormány Mitrovicából Prizrendbe ment. Szerb küldöttek Szalonikibe érkeztek és közölték, hogy a kormány rövidesen Dibrán és Monasztíron át meg fog érkezni.

Az entente seregek helyzete.

Páris, november 24. A keleti hadseregről a Havas-ügynökség jelenti: A szerbek a délnyugati fronton folytatják a tulerós ellenséggel szemben visszavonulásukat. A franciák és angolok Kossovopolye vidékén új harcra boosátkoztak a bolgárokkal.

Páris, november 24. A Figaro jelenti: Tekintet nélkül a görög válság elintézésére, erős francia és angol seregek utban vannak Szoloniki felé.

Páris, november 24. Clemenceau lapjában azt írja, hogy a kormány által Szalonikibe való küldésre szánt csapatmennyiséget már túlépték. Oka van féltani, hogy a kormány el van határozva, hogy e tekintetben nem megy tovább.

Az elpusztított szerb bányák.

Orsova. Az ismert északszerbiai rézbányákban a szerbek elvonulásuk előtt borzalmas pusztításokat végeztek és a sok millió értéket képviselő francia vállalatot teljesen megsemmisítették. A gyár igazgatóját, aki született magyar ember, a szerb hadseregbe belépésre kényszerítették. Az igazgató azóta eltűnt. Most német mérnökök azon fáradoznak, hogy a bányát, ha ez egyáltalán lehetséges, üzembe hozzák.

Bulgária az új négyesszövetségben.

Szófia, november 24. Gadjanov, a szófia egyetem tanára a Kambanában vezetőket írt, amelyben dícséri a bolgár kormány okos politikáját, amely megértette, hogy Bulgáriának bele kell illeszkednie hatalmas szövetségeseivel egy új négyesszövetségbe, a melyet, még ha nincs aláírva, hamarosan alá kell írni.

A szerbek hadviselési módja.

Szófia. A szerbek állandóan gyalázatos tevéteket hajtanak végre. Gyakran megadás jeléről felemelték karjukat, vagy fehér lobogót tűztek ki s azután váratlanul löttek a bolgár katonákra, a lefegyverzett szerb hadifoglyok pedig hirtelen revolvert rántottak elő zsebükből és orvul lelőtték kísérőiket. Ezekkel szemben az elfoglalt területeken a beneszülött lakossággal és lefegyverzett ellenfeleinkkel mi emberiségesen bánunk és gondoskodunk róluk, miért is a bolgár hatóságok mindenütt engedelmességre és tiszteletre találnak.

Hazugságok a bolgár viszonyokról

Szófia. A pétervári Távirati Ügynökség állandóan jelentéseket terjeszt Bulgária helyzetéről. Egyik jelentés tendenciósusabb a másiknál. A távirati ügynökség koholmányai szerint Bulgáriában nagy az ijedség, a hadsereg semminő kapcsolatban nincs a polgári lakossággal. A katonák érintkezése családtagjaikkal szigorúan tilos, az egyes ezredek létszámuk háromnegyed részét elvesztették, a sebesültek száma rendkívüli nagy és emiatt az országon rémület vett erőt. A király és Hadosztály

szorongva nézik a helyzetet. A háboru hosszadalmas a nemzet nem bír ki hosszú hadjáratot. A kormány tagjait s a kormányelnököket ezzel vádolják, hogy a háborút önző haszonlesésként indították, piszkos üzleteket kötöttek. Mindezek a butaságok Bulgáriában senkit sem izgatnak. Bulgária bizalommal tekint a jövő elébe.

Elbették

Tiller konzuli jelvényeit.

(A detronizált a san-marinói diplomata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 24.

Valóságos diplomáciai aktus játszódott le a főváros központosított ügyosztályában: a hatóság beidézte Tiller Samu egyenruhakereskedőt. San-Marino köztársaság főkonzulát s eltiltotta őt a konzuli jelvények viselésétől.

A nevezetes eset előzményei egészen a külügyminisztériumig nyulnak vissza. A külügyminisztériumban szerették legelőbb tudomást arról, hogy a lipuzi köztársaság, amelynek legalább tízezer lakosa van, négyezer önkéntessel segíti az orosz hadsereget. Ellenőzünk szövetségese és segítőtje természetesen szintén ellenségünk, ilyenformán valóban nem csodálatos, ha a külügyminisztérium megszakította a diplomáciai összeköttetést San-Marino köztársasággal. A legkisebb köztársaság alattvalóinak védelmét a legnagyobb köztársaság: az Egyesült Államok vette át s a külügyminiszter átírt a magyar kereskedelmi miniszterhez, hogy a köztársaság budapesti főkonzulát tiltsa el a konzuli jelvények viselésétől.

A kereskedelmi miniszter — aki mint ma megirtuk, Tiller detronizálását már leiratban tudatta a törvényhatóságokkal, a főváros tanácsát bizta meg e kínos aktus elvégzésével, amire Vita Emil dr. tanácsos idézte be Tiller Samut. Az idézőn nem volt rajta, hogy a konzuli jelvényekkel együtt kell megjelenni. Tiller tehát mint egyszerű ruhakereskedő jelent meg a tanácsos előtt, aki tudatta vele a miniszter szigorú határozatát.

Tillert nem lepte meg az intézkedés.

— Tudom, — mondotta — hogy a köztársaság ellenségeinkhez pártolt s ezért, mint jó hazafi, tudattam a köztársaság kormányával, hogy nem helyeslem az elhatározásukat. Sainos, a köztársaság többi diplomatája nem volt az én véleményemen...

— És a jelvények?

— A jelvények otthon vannak a fiókban. Ha parancsolja, szívesen beszoigáltatom a főváros tanácsának.

— Nem, — felelte a tanácsos, — ezt nem rendel el a miniszter leirata. Mindössze arról van szó, hogy önnek nem szabad a főkonzuli jelvényeket viselnie, mert ön már nem képviseli Budapesten San-Marinót. A köztársaság Budapesten élő alattvalóinak ezentúl az Unio budapesti főkonzulához kell fordulniok, ha valami ügyes-bajos dolguk van. Vegye úgy, mintha elvették volna öntől a főkonzuli jelvényeket...

Tiller szomorúan válaszolta:

— Ha hazám érdekében való ez az áldozat, én szívesen meghozom...

Komorán bucsuzott és eltávozott. Kint, a lépcsőházban látták, hogy szép vörös szakállában könnyesepek csillognak. Siratta a konzuli jelvényeket.

H I R E K.

— **Kittüntetés.** A király Tóth Imre 33. gyalogezredbeli hadnagyot az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismeréséül a signum laudis-sal tüntette ki.

— **Tisztújítás a főváros közgyűlésén.** Budapestről jelentik: Budapesten székesfőváros mai tisztújító közgyűlése Déry Ferenc tanácsost 261 szavazattal Folkusházy Lajos közéleti tanácsos 48 szavazata ellenében a harmadik alpolgármesterré választotta meg. Első alpolgármester Bódy Tivadar, második pedig Festetics Géza sról lett.

— **B. osztálynak pótszemléje Aradon.** Ma délelőtt folytatták az aradi B. osztályú népfelkelők pótszemléjét. A mai pótszemlén többek között a következők váltak alkalmassakká: Sziklay György árnitász, Verner János dr. íráshírősről íegyző, Weiler Rados földbírtokos, Gabós Jenő dr. ügyvéd, Patkó Imre tanár, Réthly Jenő nyomdatulaidonos. Ungvár Imre íráshírősről, Fischer Mihály üzletvezető, Sulik Lajos kereskedő, Duffner János vasuti tisztviselő, Kovács Géza rendőrtisztviselő, Fischer Lajos káplós, Gléssinger György kereskedő, Szegő Richárd és Institoris Gyula magántisztviselők.

— **Összeesküvés a Karagorgyvevicsiek ellen.** Grázból jelentik: A Secolo felenti lapokból: A montenegrói és szerb hatóságok nagyszabású és messze szétterjedő összeesküvésnek jöttek nyomára, amelynek célja a Karagorgyvevics-uralkodóház detronizálása volt. A szerb király és a trónörökös elhagyták a szerb földet és ez egy ősi szerb szokás szerint megfelelő ok arra hogy a nemzet a királyi családot trónvesztésnek nyilvánítsa és helyébe a maga kebeléből válasszon más uralkodót. Az összeesküvés ezt az alapot akarták felhasználni arra, hogy alapos előkészítés után, a dinasztia trónvesztésnek nyilvánítsák, mert a királyi családban látják Szerbia vesztésének okozóját. Az összeesküvésben, a Secolo szerint, számos előkelő politikai személy is részt vett és igen sok főrangú szerb nemes. Tervüket azért nem tudták valóra váltani, mert a szerb hadsereg utolsó vezérével folytán képtelenek voltak különböző irányba menekülni és így a szervezet nem maradhatott egységes. A hatóságok leleplezték ugyan az összeesküvést, komoly retorziókról azonban, a jelenlegi zavaros viszonyok között, egyelőre aligha lehet szó, noha a Secolo tudósítója úgy tudja, hogy máris több letartóztatás történt.

— **Határozások.** Neumann Mór dr. kovászi-i körorvos 52 éves korában elhunyt. Holttestét ma Aradra szállították és itt az izr. temetőben osztrótkőn, november 25 én délelőtt 11 órakor temetik el.

Berskovics Ferencné 75 éves korában elhunyt. Temetése holnap, osztrótkőn délután három órakor lesz a Szent-Pál-utca 10. számú házból.

— **Ongyilkos kísérlet.** Ma reggel nyolc óra tájban a waggonyvár mögött lévő állvány-sár téren levő rendszoba közelében Sármanyi Józsefné, született Majorcsik Erzsébet huszonegy éves szolgálónő öngyilkossági szándékából marólugot ivott, majd eszméletlenül összeesett. Az esetről értesítették a rendőrséget, melynek intézkedésére az asszonyt a mentők a kórházba szállították. Nyári László rendőrtisztnek az öngyilkos asszonyt azt mondotta, hogy tettét azért követte el, mert szolgálatadójára, egy aradi állami tisztviselőre, rosszul bánt vele. Az asszony állapota nem súlyos.

— **Takarékosság a liszttel.** Varjassy Lajos polgármester a következő felhívással fordul a város közönségéhez:

— Tudomásomra jutott, hogy egyesek a város közönségének élelmezésére szolgáló lisztet rendelkezéséről elvonják, amennyiben posta csomagokban vidékekre, sőt külföldre is kisebb-nagyobb mennyiséget szállítanak el. Miután a város vezetősége kizárólag a város lakosságának szükségletét biztosítja és ezen mennyiségből történő bármily csekély elvonás is a lakosság idevonatkozó szükségletének fedezhetőségét veszélyeztetné, emellett figyelemztetem a közönséget, hogy a lisztnek postán a legcsekélyebb mennyiségben való elszállításától is tartózkodniék. Hasonlóképpen arról is értesültem, hogy többen indokolatlan félelemből szükségesleteiket messze felől haladó lisztet vásárolnak és halmoznak fel. Minthogy pedig a város által biztosított lisztmennyiség szállítása csak fokozatosan, a normális kereslethez képest történik, így ezen eljárás folytán könnyen bekövetkezik, hogy egyes szegényebb sorsúak, akik mindennapi szükségleteikhez mérten vásárolnak, bizonyos időben nem lesznek képesek lisztet beszerezni. Bár a hatósági lisztet árusító kereskedők által kiszolgáltató lisztmennyiséget ezidő szerint még maximálni nem kívánom, mindazonáltal figyelemztetem a kereskedőket, hogy lisztet mindenkinek csupán háztartásbeli rendszeres szükséglete arányában szolgáltatassanak ki, mert amennyiben arról értesül'nék, hogy egyes kereskedők a liszt felhasználásánál kellő gondossággal nem járnak el, úgy ezeket a liszt elárusításból haladéktalanul ki fogom zárni. A közönséget pedig felkérem, hogy a lisztnek háztartásaikban való mértéktelen felhalmozásától tartózkodjék, az ily káros és méltatlan eljárást hazafiatlanságnak nyilvánítsa és amennyiben ily esetekről tudomást szerezne, arról engem haladéktalanul értesítsen.

— **Az orosz-olasz barátság.** Grázból jelentik: A Grazer Taoblat irja: Hogy az oroszok mennyire becsülik az olasz barátságot, azt a következő eset mutatja: A minap elfogtak egy olasz csapatot s vonaton fogolytáborba vitték a foglyokat. Egyik pályaudvaron át kellett szállniok más vonatra. Egy herculesi természetű orosz, aki ott utjavítási munkát végzett, megpillantván az olasz foglyokat, azt kérdezte, hogy mitéle emberek ezek. Midőn hallotta, hogy a foglyok olaszok, odaugrott az első olaszhoz s mielőtt az őre megakadályozhatta volna, esatlanós pontot adott neki. Mikor aztán tettéért felelősségre vonták, haragosan kiköpött s azt mondta, hogy ezek a fickók nem érdemelnek mást s azt hiszi, hogy ha Olaszország nem követte volna el az árulást, már régen otthon lehetne ővéinél. Azt pedig sehogyan sem skarta megérteni, hogy Ausztriában megbüntetnek valakit azért, mivel egy áruló oroszt megfenyít.

— **A gyapjúkészletek bejelentése.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezuton közli, hogy a gyapjúkészletek felhasználásának és forgalombahozásának korlátozásáról kiadott miniszteri rendeletek felől készsággal tájékoztatja az érdeklődőket és a gyapjúkészletek bejelentésére szolgáló úrlapok a kamara irodájában kaphatók.

— Köszönj a polgármesternek. A zord idők ábrázatára is kerül egy-egy bibiros, ami mosolygásra kelt a régi jó idők emlékezetünkbe, amikor ur vala mindenki. Egy ilyen béke-időbeli utószünetet hoz napvilágra a „Rendőrségi Lapok” legfrissebb száma, megemlékezvén egy rendeletéről, amely a háborús korszak utolsó hetében vágta ki a rezet. A rendelet, melynek szerzője, vadottja és születési helye ma még ingoknitő bujdosik: szó szerint így hangzik.

Rendőrkapitány urnak

Helyben.

Ma reggel, azaz folyó évi november hó 15 én reggel 8 órakor a kaszinó-bazáron velem szembe jött, a hivatali főnököt megillető köteles tisztelet megadásának mellőzésével kihívóan, éppen akkor fordította el fejét, amikor mellettem elcsúszott és a velem sétáló N. László m. kir. számtanácsos ur üdvözlésére sem válaszolva, dorogó magatartással ment tovább.

Mint hogy a rendőrkapitány ur ezen sértő magatartását annál inkább tendenciósusnak kell vennem, mert a rendőrkapitány urnak ez otfo kötelessége hivatásának gyakorlása közben is mindenkit és mindent éber figyelmére méltatni és mert a rendőrkapitány ur előtt sem lehet a saját polgármestere annyira jelentéktelen, hogy a pacskerek ellenőrzése és szemlélete foglalja le annyira, hogy azok miatt mulasztja el a köteles tisztelet megadását: ennél fogva fölhívom, hogy azonnal tegyen hozzám igazoló jeletést, hogy a köteles tisztelet kifejező köszönést miért mellőzte?

— Román és bolgár gabona Németországnak. Berlinből jelentik: A német lapok jelentése szerint a legközelebbi napokban meg egyezés fog létrejönni Romániával az új termés exportálása tárgyában. A megállapodással egyidejűleg szabályozni fogják az összes gabonaművek árát. A behozatal a porosz hadügyminisztérium rendelkezései szerint fog történni. Ezidő szerint a takarmány behozatala van folyamában, amiből naponta körülbelül háromezer tonna érkezik. A takarmány-import fokozódni fog és a Duna befagyása után vasúton bonyolították le, miután most már elegszűd vagon áll rendelkezésre. Előreláthatólag a közel jövőben megindul a bolgár gabona behozatala is a nis-belgrádi vonalon át.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi isk. jót. egyesület által szegény tanulók és iparos tanoncok felruházására és tűsifa segélyosztásra szükséges költségek beszerzésére kibocsátott felhívásra eddig a következő adományok folytak be: Kell Lipót dr. 50 korona, Seidner Bernát és Fia 50 korona, végvári Neuman Dániel báró 80 korona, Ehrenfeld Ignácz 20 korona, Hagyi Albert 20 korona, özv. Reisinger Zsigmondné 20 korona, Fischer Eliz 20 korona, Rosenberg Arnold 20 korona, Reusz Mór 20 korona, Vámos Antal 20 korona, Éles Ármin 15 korona, Anfricht Miksa 10 korona, Bársony Andor 10 korona, Brandeis Henrik 10 korona, Éles Béla dr. 10 korona, Bing Hugó 10 korona, Deutsch J. Mór 10 korona, Fränkel S. József 10 korona, Grimm A. József 10 korona, Havas Sándorné 10 korona, Hoffmann László 10 korona, Kohn S. N. 10 korona, Stern Ceclia 10 korona, Pichler Sándor 5 korona, Färber Lajos 5 korona, Kovács Soma és Tára 5 korona, Klein Ignácz 5 korona, Berger Albert 5 korona, özv. Reich B. Károlyné 5 korona. Amidőn e nemesszívű adományokért benső köszönetünket fejezzük ki, egyben kérjük a nemes cél érdekében a jólelkű emberbarátok szives támogatását. Hagyi Albert, alelnök.

— Uzleti könyvek, u. m. straszák földkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Tisztiképző tanfolyamok. Bécsből jelentik: Azok a körülmények, amelyek annak idején a katonai állományhoz tartozó és idő előtt bevonuló tiszték és tisztjelöltek számára kiképzésbe bevezetett gyalogsági kiképző tanfolyamok felállításában dolgában mértékadóak voltak, azóta megváltoztak, amennyiben a második korosztály behívását tovább tolták ki, mint eredetileg szándékukban volt és az 1872 ik születési éviárat, illetőleg az 1873. és 74-iki születési éviáratok is 1915. december elején vonulnak be, a többi születési éviáratok pedig előreláthatólag 1916. január közepe előtt nem hivatnak be. Azonkívül a katonai állományhoz tartozó második korosztályú volt tiszték és tisztjelöltek közül nem osztják be valamennyit a gyalogsághoz, (vadászcsapat), hanem részben más irányban fognak elhelyeztetni. Tekintettel a jelentkezők számára, három gyalogsági kiképző tanfolyamot létesítenek és pedig Bécsben a becsi katonai parancsnokság területére, Grécban a gráci, Nagyváradon (Lemberg) Inbruckben és Mostarban a katonai parancsnokságok területére, Leitmeritzben a krakói, prágai, leitmeritzi és a przemysli katonai parancsnokságok területére. E tanfolyamok a következőkre vonatkoznak: a) Valamennyi jelentkező, akik annak idején a gyalogságnál (vadászcsapat) vagy honvéd gyalogságnál bevezették szolgálati idejüket. b) Valamennyi jelentkezőre, akik más fegyver és csapatnemektől kerülnek ki és most gyalogsági szolgálatra jelentkeznek. c) Valamennyi volt tisztre (jelöltre), akik az 1872, 1873. és 1874-iki születési éviáratokhoz tartoznak, a gyalogságtól (vadászcsapat) vagy honvédgyalogságtól kerültek ki, akiknek népfelkeltési kötelezettsége már lejárt és csak az 1915. május 1-én kelt népfelkeltési pótlótörvény által köteleztettek újra népfelkeltési szolgálatra és most évfolyamuk általános behívása folytán vonulnak be és népfelkeltési tiszti (hadapród) kinevezés dolgában tekintetbe jönnek. A b) pontban megjelöltek azok, akik nem jelentkeznek a gyalogságnál szolgálatra, eredeti fegyvernemük póttesteihez kell bevonulniok, részben a vonatpótlótraktárhoz, illetékes katonai parancsnokságaik utasítása szerint. A tanfolyamok 1915. december 9-én kezdődnek. Azok a második korosztályú katonai állományhoz tartozó volt tiszték és tisztjelöltek, akik önként jelentkeztek időelőtt való bevonulásra, népfelkeltési igazolólapjuk határozatai értelmében december 6-án bevonulni tartoznak.

— Győzelem az egész vonalon. (Vigjáték-szenzáció az Urániában) Egy brilliáns ötlettel duzzadó, kacagató komikummal és jókedvű humorral telt vigjátékot láttunk tegnap a színházban. A film mindvégig hamisíthatatlan vigjátéki hangulatban tartotta a nézőközönséget. Egy huncut grófkisasszonyról szól a darab tárgya, aki egy ördög pajkosságát hordja magában és folyton azon töri fejét, hogy mi módon bosszanthatná meg környezetét. Társsalkó-öndje után egy kőröjt, egy komikusán felszreg gavallért figuráz ki és tessz osuffá. Atyja nem bír a neveitlen leánnyal és egy alkalommal fiu ruhába öltözteti és így még zabóatlanabbul élhet allűrjeinek. Bezállásolás van és egy tiszt kerül a házhoz. A fiu ruhába bujtatott leány és a katonák között sok kacagató jelenet következik, végül sok grotesk helyzet után a fiatalok egymásé lesznek. — Legénybucsu legszenzációsbab vigjáték legközelebb kerül bemutatásra az Urániában.

— A közelebbi karácsonyi ünnepekre már naponta érkeznek a lezsebb udonságok a Fischer Aruházba a Szabadság téren. Gyermekkoscsik gyönyörű választékban és összeoszukható gyermekszékék Olcsó árak! Fischer Aruház a Szabadság-téren. 227

— A tojás maximálására. Green Nándor főkapitány közhírré teszi, hogy Arad szab. kir. város polgármestere a tojás maximális árát Aradon 16 fillérben állapította meg. Figyelmezteti tehát egy az eladókat, mint a vevő közönséget, hogy ezen ár áthágása, vagy bármi módon való kijáratása az 1914: L. t.-c. 9. §-a alapján 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik, a mely büntetésben részesülni fognak nemcsak azok, akik 16 fillérnél drágábban árúsítanak, hanem azok is, akik a megállapított árnál drágábban vásárolnak.

— Az Apolló pénteki irodalmi estéje foglalkoztatja most Arad publikumát. Arany János klasszikus balladájából graudiózus filmet készített a magyar filmgyár és a szingardig, irodalmi kép igaz gyönyörűségére szolgálhat minden magyar embernek. Nemcsak művészi szeméremből elsőrangú esemény Arany János „Tet-mre hívás”-ának filmen való bemutatása, hanem a dráma érdekességét tekintve is kiváló alkotása a film a kinematográfának.

— Katonai szalmazsák hulladék papirból. Németországban esidén — valamint Európa többi országaiban is — nem jól ütött ki a szalmatermelés, úgy, hogy felmerült annak a szüksége, hogy a katonai táborokban a katonák tekvőhelyére szükséges szalmát valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra újabban az újságpapírost használják, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéke bizonyult legmegfelelőbbnek. A megvetett és kevésre becsült makulatura tehát ime kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügyminiszter rendelete folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtésésk és azt az egyes városokban levő garnizonbeli gazdasági hivataloknak beszolgáltassák. Az így összegyűjtött papírost azután fölszelelték és szalma helyett ezzel tömtek ki a katonai ágyak szalmazsákjait. Bebizonyult az, hogy a férgék a papírt kerülnek, mint az ördög a tömjént, ilyenformán tehát katonáink a papirból készült ágyakon nyugodt-bban fognak pihengetni. Ilyen hulladékpapir kb. 50 kilós bálákban esomacsolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-né 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtőlésnél olosó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapir kb. 50 kilós bálákban esomacsolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igasságtgyminisztérium 9900—1913. L. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négytől végrehajtási nyomtatvány kapható az Arad nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkör a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Tetemrehívás

Arany János balladája
legközelebb kerül bemutatásra az

Apollo-ban.

Erdei ütközetben.

— A főhadnagy vaskoronarendje. —

— Az Aradi Közlöny tudósítása —

Bécs, november 24.

A sítóhadiszállásról jelentik: Az erdei ütközet a legnagyobb mértékben teszi próbára a küzdeket idegelt. Ritkán lehet felderítéssel tiszta képet nyerni az ellenséges állásról. az ellenséges hadsereg a melvnek nagysága pontosan meg nem tudható, óriási növekszik. Minden fa mögött pusztulás leselkedik, az ágak között gépegységek rejtőzködnek s a gyanútlan sorok között belőlük bőven arat a halál. Azokkal egymásba kuszálódó ledöntött fatörzsek az egyidejű eszenletes előhaladást akadályozzák, köztük mesterséges akadályok, azaz dróthuzalok is vannak, a melyek földbe vert tuskókon és fatörzseken húzódnak végig s vernek áttongnak, a melyekbe az előre törtető haladókban. Egyre csap le a golyó valamerről a magasból, oldalról és elölről. Tompán ütök át a lövedékek a fák kérget, szilánkká tépik az ágakat és gallyakat úgy, hogy valószínűségi forgács- és fadarabeső hull alá.

Suppiny Odón főhadnagynak ezrede 12-ik századával a piasküldőben levő orosz hadállásokat kellett rohammal támadnia. Az első két nekirohanás a legénységét a kiemelkedő ellenséges akadályokig viszi előre. A legnagyobb tüzet kezdődik el a gátló dróthuzalok és sörények pusztítása. Az ellenség keservesen előrebilló katonáink között nagy részeket üt golyóival. Most áll Suppiny főhadnagy emberei előre és harmadszor vezeti őket előre. Előbbre jutnak. Utat hasítottak magunknak és ennek keskeny nyílásán a főhadnagy egy kisded csapatával az ellenséghez ér. Golyó meg is sebesít könnyebben, nem is figyel rá. A kiküldött helyen maradniok kell, hogy a század többi része is idejöhessen utánuk. Am az oroszok ellentámadásba látnak. Jégesként kopognak a golyók a meggyöngyült kis csapat oldalába. A helyzet válságosra fordul, mire Suppiny főhadnagy visszafordulást parancsol.

Az erdőszélen embereit új rohamra gyűjti. Szemlét tart emberein. 49-en maradnak az erdőben fekvő, köztük a legjobbak és legbátrabbak egy része. A negyedik roham sem eredményes a kívánt hatást. Suppiny főhadnagy azonban nem látja a ötödik új rohamra visszaszabadat.

Vad elkeseredéssel törnek át a katonák a nyílt helyen. Nincs többé visszahátrahagyás, a hadállásnak az övékének kell lennie. Ember ellen harcol dolgozik a puskagy és a szurony. Véres verekedés színhelyévé lesz az erdő s belé fullad a harcok tobzódása. Végre a miénk lett a siker az orosz meghátrált.

Ebben az utolsó, legveszedelmesebb rohamban Suppiny főhadnagy másodszor is, most már igen súlyosan megsebesült. A hősielkü tiszttel mellét immár a hadidiszájményes III. oszt vaskoronarend díszíti.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi november 25-én:

C) Bérlot.

C) Bérlot.

Itt először:

A legénybucsu.

Operetta 3 felvonásban.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Kezdete este 7,3 órakor.

NYILTÉR.

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,

kantinosok,

piaci árusok

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű

mappa-levélpapírok, fé-

nyes és matt katonai, va-

lamint karácsonyi és új-

évi levelező lapok, páros

és virágos aranyozott

levelező lapok, olcsó há-

borus imakönyvek, ciga-

rettahüvelyek, cigaretta-

papírok, írónok, elemi

isk. irkák, 100—100-as

levélpapírok, vajcsoma-

goló papírok, író tollak,

tömeglevélpapírok, min-

denféle csomagolópapi-

rok, makulatura, táborig-

dobozok és ládikák, stb.

papírnagykereskedésben

állandóan nagy mennyiség-

ben és igen olcsó áron

kaphatók. Vidéki megren-

delések is pontosan intéz-

tetnek el.

Kerpel Izsó

papírnagykereskedése

Aradon, Andrásy-tér 20.

Telefon 385. szám.

Fajalmák.

Jonathán, Batul, Sikula, Kanett,
Bér, Vanília, Törökbálint, Sóvári
és Citromalma kicsinyben és nagy-
ban legjutányosabb áron kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Aradtalos
Sándor-utca 5. sz. 4501

Kádársegédek

kerestetnek

azonnali belépésre.

Munk R. és Társa

hordó és faárugyár

Karánsebes.

Veszek és eladok

régiség butorokat,
antik darabokat.

Hitelképes egyéneknek részletre
is bérbeadok

butorokat

a legelőnyösebb feltételek mellett.
Vidéki megrendeléseket elfogadok.

Garai Károly

butorkereskedő (törv. bej. cég)

Aradon, Aradtalos Sándor-utca 5. sz.

Telefon 778. sz. 301

Üzletünket

november havában

Andrásy-tér 22. sz.

a megyeházzal szemben

helyezük át.

Cipő Tőzsde.

3401

2021

Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a Szabadság-téren URANIA épületben levő mézeskalácsos üzletemet, ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben legjutányasabban nagy választékban árútok. Hadbavonultaknak legalkalmasabb küldemény. Szíves partifogást kér, kitűnő tisztelettel: Weichelt János, mézeskalácsos.

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,

szíveskedjenek, tekintettel a háboru okozta nehéz fuvarozási és munkáviszonyokra, becses

köszén és kokszt

megrendelésük beosztását akkép megtenni, hogy nekünk a házhozszállításra

legalább 2—3 nap

álljon rendelkezésünkre, hogy így figyelmes és gondos kiszolgálást kellő időben biztosíthassunk. —

Kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia

köszén és kokszt nagykereskedése
Boros Bem-tér 2. sz. Telefon 139. sz.

Eladok

zait,

szalonnát,

szappant

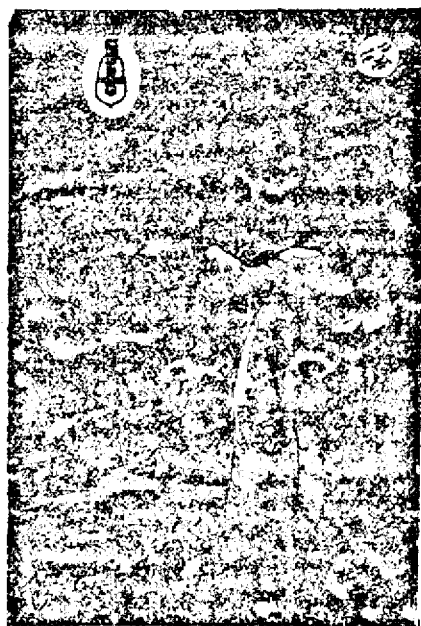
(4—5 éveset),

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint veszek is. 2589

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.
670. Megyei telefon 670.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Kérje mindenütt az elismert legjobb

TUNGSRAM-lámpát.

Gyártja:

az Egyesült Izzólámpa és Villamosági r.-t., Újpest.

3000 alkalmazott.

8781

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

24346—1915.

Hirdetmény.

Több ízben előfordult, hogy a katonai kórházakból és lögyűjtőtelepekből gazdáknak és birtokosoknak kiadott kancák a cs. és kir. hadseregnek illetve m. kir. honvédségnek leromlott, hadi szolgálataira alkalmatlan állapotban adattak vissza.

Figyelmeztetem mindama gazdákat és birtokosokat, kiknek a m. kir. földmivelésügyi minisztérium utján vehets kancák le-

állításra, vagy pedig csikós kancák tartás végezt kiadattak, hogy a 118442—914. II. A. számú rendeletben foglaltak szerint, nekik kiadott kancákat egészséges, hadi szolgálataira alkalmas állapotban tartoznak a cs. és kir. hadseregnek, illetve a m. kir. honvédségnek visszaszolgáltatni. Ellenkező esetben megfelelő kártérítés fog terhükre megállapítottatni.

Arad, 1915. november 16.

Green, főkapitány.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermek-kocsik
nagy választékban.

Zimmermann Ignác

nürnbergi, díszmű- és játék-áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Hirdetmény.

A cs. és kir. szászvárosi tartalék kórház betegeinek (átlag naponta 450 ember) 1915. évi december hó 1-től 1916. évi december hó 31-ig való élelmezésére az alanti feltételek mellett pályázat hirdettetik.

Bélyeges ajánlatok (4000 korona bánatpénz mellett) lepecsételt borítékban legkésőbb folyó hó 27-ig az említett kórház parancsnokságához terjesztendő be. Az illetékes hatóság által kiállított és anyagi megbízhatóságot igazoló bizonyítványok a pályázathoz csatolandók.

A ma érvényben lévő árak felől a fenti tartalékkórháznál és a nagyszabeni hadbiztosságnál, valamint az összes a nagyszabeni katonai parancsnokság területén belül fekvő katonai kórháznál lehet tájékozást szerezni, valamint közelebbi szóbeli felvilágosítást is.

Egy év folyamán körülbelül a következő mennyiségű és minőségi élelmezési adagok szükségesek:

I.	II.	III.	IV.	Apolók élelmezésére
17.000	30.00	1.000	80.000	40.000 adag.

Az évi forgalom körülbelül 250—300.000 korona.

Az írásbeli ajánlatok pontosan, a feltételeket tartalmazó és a kórházaknál megtekinthető füzeten előírt mintaszerint szerkesztendő meg.

Ha az ajánlat elfogadtatott a letétben helyezett 4.000 korona bánatpénz az előírt 8.000 korona biztosítékra egészítendő ki.

Az élelmezésre kötött szerződéstől kifolyó adók és pótdók a vállalkozót terhelik.

Az ajánlatot tevő ajánlata benyújtásának napjától a hadvezetőség ellenben csak az ajánlat elfogadásának napjától kezdve van annak feltételeihez kötve. 4582

ERTESITES.

A nagyérdemű közönség kívánságára

WALCHER BERTA asszony
nemzetközi társalgási szalonját

a város központjába

helyezte át

és így a szalon ezután

Weitzer János-utca 17. sz.

alatt létezik, ahol naponta jelentkezők német, angol és francia társalgási órákra elfogadtatnak.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Foss, Natal leány

Kétszáz gavalér uri ember tisztességes ismeretségét keresi. Leveleket „Állandó” jellegre, a lapban jelezni. 4618

Szerény,

26 éves elvált nő, tisztességes szárdékből megismerkedne 35-40 év körüli uri emberrel. Leveleket „Barne asszony” jellegre a kiadóhivatalba kér. 4612

„Magántisztviselő”-nek levele van a kiadóhivatalban, kérem átvanni. H. Ö. 4613

ELLÁTÁS.

2 személyre

teljes ellátás és jó házi koszt kihordásra kapható Sárossy-u. 7. 4614

ÜZLETEK.

Üzlethelyiség

lakással, Borona utca 4. szám alatt, 1 évi december 1-től kiadó. Bővebbet Braun N. A. festékraktárban, Arad. 4617

2 üzlethelyiség

lakással esetleg annélkül, József főherceg-ut 7. sz. alatt kiadó. Ertekezni lehet, Póltanberg-u. 17. 4438

ALKALMAZÁST NYER.

Egy

ügyes megbízható leány, ki a könyvelésben jártas, azonnali belepésre kerestetik. Ajánlatok Dréher sórraktár címére Mezőkovács-háza küldendők. 4611

Keresek

vegyszerkereskedésem részére egy szakavatott, józan életű komoly üzletvezetőt, aki egyúttal a segédi teendőket képes ellátni. A román nyelv megkivántatik; akik a pélinka kezelésben jártasok, előnyben részesülnek. Kezdő fizetés kor. 100 és teljes ellátás vagy kor. 150 fix. Az állás bármikor elfogadható. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához „Üzletvezető” jelleg alatt intézendők. 4579

Gurahonosi takarékpénztár részvénytársaság, Honctó (Arad-megye) keres egy teljesen szakképzett, mérlegképes könyvelőt. Az állás azonnal elfoglalandó. 4580

Osztályrendőllős község

Jegyzői irodájában, évi egyezer-négyezer korona késpénzfizetés mellett, írnok-végrehajtót alkalmaznak. Kassay, jegyző. 4586

Jó megjelenésű

elárnsítónak felvételnek, Cipő-társaság Andrassy-tér 22. 4587

Gyermektelen házaspár

segéd-házmesternek kerestetik, esetleg a férfit téli hónapokban fűtőnek is alkalmaznák. Bárány Bohus-palota, házfelügyelő. 4602

LAKÁST KERESNEK.

Keresünk

december 1-re 2 elegánsan berendezett szobát, konyhával. Ajánlatok Lakásnyilvántartási iroda, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. szám. 4618

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó!

december 1-re 2 szobás udvari lakás, a város központjában. Lakásnyilvántartási iroda, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. Díjazás csak megfelelő esetben. 4615

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejárattal, minden komforttal és mellékkeliségekkel együtt, Petőfi-utca 10. szám alatt azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy l. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Méz.

Tiszta virágmező kapható Seeberger Mihálynál, Boros Béni-tér 20. szám. 4609

Egy

opolsónbélésű téli ujjas mellény 70 koronáért eladó. Orozy-u. 8. alatt. 4610

Hőmérséklet-tőgazdaságban termelt élőhalat, pontyot kilogrammra 3 és 4 korona árban, pénz előlege beküldése ellenében szállít Havas Jakab, Honctó. Telefon szám 8. 4554

Sárga bagaria,

lakk, valamint az összes dívtos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Ros Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Törszében. 3405

Őszi Dívtos Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Egy waggon türes hordó,

24 db. petroleumos, a többi gép- és nyeresőolajos eladó. Ajánlatok az árat Magyar-Bánhegyes vasútállomáson érve, Vajda Zsigmond, kunágotal gazdasága, u. p. Magyar-Bánhegyes címre intézendők. 4585

Miramid császárkörte

szőlő, többféle alma, citrom és más délgyümölcsöt ajánlok. Galzer Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér Kereszt épület. 4599

KÜLÖNFÉLE

Írógépeket

mfelött javítottak, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszerészektől Perényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott elrendőll üzemkellékek is legolcsóbb áron. 3175

Város termek,

kör-termek, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legalkalmasabb Carbolsavas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Hehs pipere szapon és vegyszereti gyára Arad. Különként 4 koronáért. 12

Kitűnő minőségű

THEA

1/2 kiló 6 korona.

Porthea 1/2 kiló 3 korona.

Kapható

Hajós Józsefnél

Arad, Csernovits Péter-utca 25. sz.

26967—1915. kh.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. Belügyminiszter nr 108216/914. sz. határozatával a 7275/279—914. sz. s a „Házirend”-ről alkotott szabályrendeletet jóváhagyván, azt az alábbiakban teszem közhírré azzal, hogy a szabályrendelet 1916. évi január 1-én lép életbe.

Szabályrendelet a házirendről.

1. §. A város területén fekvő házak kapni az alkony beálltától bármely időben zárhatók, kapuzárás azonban szeptember 29-től április 24-ig csakis este 9 órától reggeli 6 óráig, április 24-től szeptember 29-ig pedig csakis esti 10 órától reggeli 5 óráig követelhető.

A bérházak tulajdonosai kötelesek gondoskodni arról, hogy lakók éjjel a házakba bejuthassanak, amiért lakókat vagy kapukulccsal ellátni, vagy pedig alkalmas jelzőt felállítani tartoznak.

2. §. A kapuk egyszeri nyitására, tekintet nélkül a ki, vagy bebecsült személyek számára, éjjel előtt 5 krajcár, éjjel után 10 krajcár díj fizetendő.

Ha valaki a benlakók közül a házból megy ki, akár éjjel előtt, akár éjjel után nyitattik ki neki a kapu, minden nyitására 5 krajcár díj fizetendő. Tűzesetekben a tűzoltókkal szemben nyitási díj nem követelhető.

3. §. A több fét által lakott házak főlépcsőzete a beálló esthomálytól, szeptember 29-től április 25-ig éjjeli 9 óráig, április 24-től szeptember 29-ig esti 10 óráig világítandó.

4. §. A kölépcsők, ha lekopás által síkosak valnak, érdesre faragandók.

5. §. Emeletes házak kifelé nyíló ablakainak tisztító a munkakörben felmerülhet veszély megelőzése céljából biztonsági övvel, vagy biztonsági létrával látandók el. Ezen rendelkezés megtartásáért, az aki a munkát végezteti, felelős, kivéve a munkát végző engedéltségi vagy hanyagsági esetét.

6. §. Aki ezen szabályrendeletet meg nem tartja, illetve megszegi, kihágást követnek el és a háztulajdonos, házkészítő vagy a házban lakók magánpanaszára az 5. §-ban foglaltak esetén hivatalos feljelentésre az 1901. évi XX. tc. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, vagyontalanság esetén pedig 2 napig terjedhető elzárással büntetendők.

7. §. A kihágások elbírálásában első fokban a város rendőrkapitányi, másodfokban a város tanácsa, harmadfokban a m. kir. belügyminiszter bíraskodik. Az első fokú határozatok a kihárdeztől vagy kézbesítéstől számítva szóval, vagy írásban 15 nap alatt felelbevezhetők.

Arad, 1915. november 21.

Green, főkapitány.

Hatóságilag engedélyezett

patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintósz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintósz bacillus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteino”
vegyszereti labororium

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10—45. 2511

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beveserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Olcsó pénzért

Jól világítani

csak villanynyal lehet.

Mindennemű villanybevezetést, csillár át-szerelést a legjutányosabban vállal

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon sz. 96.